

Sárgaság

A bőr és a szemfehérje sárgás elszíneződése. A sárgaság gyakori az újszülöttek között. Akkor alakul ki, amikor a bilirubin (egy sárga festékanyag, ami a vörösvérsejtek szétesésekor termelődik) szintje a vérben emelkedik. Ha a bilirubin szint túl magas, lerakódik a bőrben, a szemfehérjében, és más szövetekben. Több mint az újszülöttek felénél alakul ki sárgaság az élet első hetében, koraszülöttek között sokkal gyakoribb.

Az újszülöttek vörösvértest száma normálisan magasabb, és vörösvértestjeik rövidebb életűek, mint a felnőtt vörösvértestek. Emiatt több vörösvérsejt öregszik és pusztul el naponta. Az előregedett vörösvértesteket a lép távolítja el. A hemoglobin (a vörösvértestekben található anyag, ami az oxigént szállítja) lebomlik, és újrahasznosul. A hemoglobin egy része bilirubinná alakul át, ami a vérrel a májhoz jut. A máj a bilirubint átalakítja úgynevezett konjugált bilirubinná, ez az epébe kerül, és az emésztőrendszeren keresztül a széklettel távozik. Felnőttekben a bilirubint a bélben élő baktériumok lebontják, ez adja a széklet barna színét. Az újszülöttek belében még nincsenek baktériumok, nagyobb mennyiségben termelődik a bilirubin, lassabban választódik ki, ezért gyorsan magas bilirubin szint alakulhat ki. Ezt nevezzük hiperbilirubinémiának.

Az hogy a sárgaság mennyire veszélyes attól függ mi az oka, milyen gyorsan alakul ki, és milyen magas a bilirubin szint. Bizonyos betegségek, amik sárgaságot okoznak, veszélyesek lehetnek, attól függetlenül, milyen súlyos a sárgaság, és az extrém magas bilirubin szint is veszélyes, függetlenül attól, mi okozza.

A legsúlyosabb szövődménye a kernikterusz (a bilirubin lerakódik az agyban, és agykárosodást okoz). A kialakulásának nagyobb a kockázata koraszülöttek, súlyos betegségben szenvedő újszülöttek között. Ha nem kezelik, az újszülött letargiássá válik, az izomtónusa csökken, rosszul etethető lesz, magas hangú sírás, görcsök is kialakulhatnak. Később agyi bénulás, halláskárosodás, illetve az agykárosodás egyéb tünetei jelentkezhetnek.

Okai

- természetes sárgaság
- anyatejes sárgaság
- hemolízis (túlzott vörösvértest szétesés)

Természetes sárgaság alakul ki a legtöbb újszülöttben. A nagyobb mennyiségben termelődő bilirubin mellett az újszülöttek májműködése és bélrendszere még éretlen. Ahogy a bél és májműködés érik, a bilirubin kiválasztás gyorsul, és a sárgaság hamar megszűnik. Típusosan a 2-4. nap között jelentkezik, és 1-2 héten belül elmúlik.

Anyatejes sárgaság: olyan újszülöttek között alakul ki, akik csak szopnak, és kezdetben nem kapnak elég anyatejet, emiatt a bélműködés lassú marad, a bilirubin így lassabban ürül ki.

Ahogy az újszülött egyre több anyatejet kap, a bélmozgás felgyorsul, és a sárgaság magától megszűnik.

Anyatej okozta sárgaság jóval ritkább. Mindössze a szoptatott újszülöttek 1-2%-ánál alakul ki. Az anyatejben található anyag okozza, ami lassítja a bilirubin kiürülését. Általában 5-7 napos korban kezdődik, a csúcspont két hetes korban éri el, és akár 3-12 hétig is tarthat.

Hemolízis: ha túl sok vörösvértest pusztul el, akkor több bilirubin termelődik, mint amennyit a máj át tud alakítani.